

بیاضه

روستایی کهن بر کران کویر

نوشته

منصوره سپهری

با مقدمه‌ای از

محمدحسن گنجی

استاد ممتاز دانشگاه تهران



مؤسسه انتشارات امیرکبیر

تهران، ۱۳۸۷

سپهری، منصوره.

بیاضه روستایی کهن بر کران کویر / مولف منصوره سپهری. تهران: امیرکبیر،

۱۳۸۶.

۱۹۴ ص.

ISBN 978-964-00-1136-2

فیبا

۱. بیاضه. الف. گنجی، محمدحسین، ۱۲۹۱ -

۹۵۵/۹۲۳

۱۳۸۶ ۲ اس آی/DSRY۰۷۵

۱۱۸۶۲۸۹

کتابخانه ملی ایران

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۰-۱۱۳۶-۲



مؤسسه انتشارات امیرکبیر

تهران: خیابان جمهوری اسلامی، میدان استقلال، صندوق پستی: ۱۱۳۶۵-۴۱۹۱
بیاضه روستایی کهن بر کران کویر

© حق چاپ: ۱۳۸۷، مؤسسه انتشارات امیرکبیر www.amirkabir.net

نوبت چاپ: اول

مؤلف: منصوره سپهری

مقدمه از: دکتر محمدحسین گنجی

ویراستار: مهدیه احمد ساوجی

طراح جلد: مریم ماهر

صفحه‌آرا: فاطمه تاسی

چاپ و صحافی و لیتوگرافی: چاپخانه سپهر، تهران، خیابان ابن سینا (بهارستان)، شماره ۱۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰

کاغذ: تحریر سفید ۷۰ گرمی

بها: ۲۸۰۰۰ ریال

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه برداری، اعم از زیراکس و
بالرنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در
نقد و بررسی، و اقتباس در گیومه در مستندلویسی، و مانند آنها) بدون
مجاز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	مقدمه از دکتر محمدحسن گنجی
۱۷	مقدمه مؤلف
۲۳	فصل اول: نکاتی راجع به تحقیق
۲۵	مطالعات من در زمینه شناخت بیاضه
۲۶	روش تحقیق
۲۷	مطالعات میدانی
۲۷	بررسی منابع و تحقیقات کتابخانه‌ای
۲۷	تهیه فیلم و عکس در فصل‌های مختلف
۲۹	فصل دوم: جغرافیای طبیعی
۲۹	موقعیت جغرافیایی
۳۰	زمین‌شناسی
۳۳	پستی و بلندی
۳۳	شاه‌کوه
۳۴	خاک‌ها

۳۵	بادها
۳۵	آب و هوا
۴۰	درجه حرارت
۴۰	فصل گرم
۴۰	فصل معتدل
۴۱	فصل سرد
۴۳	رطوبت نسبی
۴۳	منابع آب
۴۳	آب‌های سطحی
۴۷	آب‌های زیرزمینی
۴۷	چشمه‌ها
۴۷	چشمه نستون یا نیستان
۴۸	چشمه‌های سورگ بالا و سورگ پایین
۴۸	چشمه علی‌بیک و آب کارخانه و چشمه کلاغو
۴۸	چشمه بن ماله، آب کرم، و آب تلخو
۴۸	قنات
۵۰	پوشش گیاهی
۵۱	زندگی جانوری
۵۳	فصل سوم: جغرافیای تاریخی و شرح اماکن باستانی
۵۳	بیاضه در گذرگاه تاریخ
۵۹	ماجرای نایب حسین کاشی و محاصره قلعه بیاضه
۶۱	قلعه بیاضه
۶۳	آسیب‌شناسی قلعه
۶۴	امامزاده ابومحمد بیاضه

۶۵	مسجد جامع
۶۵	حسینیه
۶۶	بازار و مسجد زرگرها
۶۷	شیخ حسین
۶۷	هفت برادران و بناهای دیگر
۶۹	فصل چهارم: ویژگی‌های جمعیت
۶۹	جمعیت و نوسانات آن
۷۰	ساختار جنسی
۷۲	ساختار سنی جمعیت
۷۲	بعد خانوار
۷۴	سواد
۷۷	مهاجرت
۷۹	فصل پنجم: جغرافیای اقتصادی
۷۹	اقتصاد روستا
۸۰	دامداری
۸۱	شتر و شترداری در بیاضه
۸۱	تولید مثل و شیرخوارگی
۸۲	نام‌گذاری
۸۳	داغ نهادن بر شتر
۸۳	بهره‌وری
۸۴	صنایع دستی
۸۵	قالی بافی
۸۵	نوع، اندازه، و فروش
۸۶	وسایل قالی بافی

- ۸۶مخارج قالی
- ۸۷تعاونی فرش
- ۸۹فصل ششم: کشاورزی
- ۹۰طریقهٔ زراعت در بیاضه
- ۹۱شیوهٔ کشت گندم، جو، و عدس
- ۹۱طریقهٔ کشت پنبه، خیار، و سایر محصولات
- ۹۳فصل کشت و زمان آبیاری هریک از محصولات
- ۹۴سطح زیر کشت محصولات
- ۹۵میزان برداشت محصولات
- ۹۶نخلستان بیاضه
- ۹۶کشت نخل و باروری آن
- ۹۷گرده‌افشانی
- ۹۸روش جمع‌آوری خرما
- ۹۹آفت‌های نخل
- ۱۰۰آتش‌سوزی نخلستان بیاضه
- ۱۰۰طریقهٔ برداشت محصول در گذشته
- ۱۰۱ابزار کشاورزی
- ۱۰۱بیل
- ۱۰۲کلوخ‌کوب
- ۱۰۲اره
- ۱۰۲واله
- ۱۰۲جوال
- ۱۰۳خورجین
- ۱۰۳کف یا کفت یا پارو

۱۰۳	گاردان، گرجین
۱۰۴	رهن
۱۰۴	سازو
۱۰۴	زنبیل
۱۰۵	داس
۱۰۵	کمچه
۱۰۶	چهارشاخ
۱۰۶	گاوآهن
۱۰۶	باغات و کشتزارهای بیاضه
۱۰۶	مزارع پیرامون بیاضه
۱۰۷	نام‌های کهن محله‌ها و گذرهای دشتستان و باغات بیاضه
۱۰۷	الف - باغات
۱۰۸	ب - محلات دشتستان بیاضه
۱۰۸	ج - اسامی قطعات زمین‌های مزروعی
۱۰۹	فصل هفتم: آبیاری
۱۱۰	قنات
۱۱۰	سیستم آبیاری
۱۱۱	سیستم آبیاری در گذشته
۱۱۲	میراب
۱۱۳	فروش حق‌السهم قنات
۱۱۵	فصل هشتم: چهره روستا و ویژگی‌های فرهنگی
۱۱۵	پیشینه فرهنگی
۱۱۶	نخستین مرکز آموزشی جدید
۱۱۷	تأسیسات اداری و اجتماعی

- ۱۱۷..... خانه بهداشت
- ۱۱۸..... مذهب
- ۱۱۹..... زبان و لهجه
- ۱۲۰..... فرهنگ عامه
- ۱۲۳..... مراسم خاک سپاری و عزاداری
- ۱۲۵..... مراسم محرم
- ۱۲۸..... شب عاشورا
- ۱۲۹..... مراسم روز عاشورا
- ۱۳۱..... سیمای روستا
- ۱۳۲..... مسکن در بیاضه
- ۱۳۲..... قسمت‌های مختلف خانه
- ۱۳۳..... خانه‌سازی‌های جدید
- ۱۳۳..... دروازه‌ها و محله‌های روستا
- ۱۳۴..... دودمان‌های بیاضه
- ۱۳۴..... رابطه بیاضه با روستاها و شهرهای مجاور
- ۱۳۷..... فصل نهم: بزرگان و شاعران بیاضه
- ۱۳۷..... ابوالعباس احمد جرمقی
- ۱۳۸..... خواجه پیراحمد بیاضه‌ای
- ۱۳۸..... سودایی بیاضه‌ای
- ۱۳۹..... میرزا عباس ارم
- ۱۳۹..... تیمورخان بیاضه‌ای
- ۱۴۰..... ابوالمفاخر یغمایی
- ۱۴۰..... میرزا نصرالله مستوفی
- ۱۴۱..... مولانا زین الدین بیابانکی

۱۴۲	حاج عبدالغفور
۱۴۲	مجدالاشراف
۱۴۳	مؤیدالاسلام
۱۴۵	فصل دهم: نتیجه گیری و پایان سخن
۱۴۶	گردشگری و چند پیشنهاد
۱۴۷	جاذبه‌های طبیعی
۱۴۷	جاذبه‌های فرهنگی و تاریخی
۱۴۷	جاذبه‌های مذهبی و اقتصادی
۱۴۸	مشکلات کشاورزی و چند پیشنهاد
۱۵۲	پیشنهادهایی در زمینه استفاده از مناطق خشک کویری
۱۵۳	پیشنهاد در زمینه پرورش شتر و مشکلات آن
۱۵۴	تهیه گوشت قرمز
۱۵۴	تولید شیر
۱۵۵	تولید پشم و کرک
۱۵۵	استفاده از پوست و استخوان شتر
۱۵۵	موانع موجود در راه توسعه شترداری در روستا
۱۵۷	فهرست منابع
۱۶۳	تصاویر
۱۸۹	نمایه

مقدمه

کسانی که با تاریخ تحول علم جغرافیا در جهان آشنایی دارند، به یاد خواهند داشت که در دهه‌های آخر قرن نوزدهم، و اوایل قرن بیستم افتراق محسوسی در طرز فکر جغرافی‌دانان اروپای غربی (اروپای غربی که به هر تقدیر الهام‌بخش نهضت علمی بعد از انقلاب صنعتی در سراسر جهان بوده و امروز هم سیطرهٔ زبان انگلیسی آن از طریق اینترنت بر روابط تمام جهان مسلط است) به وجود آمد. به این ترتیب که عده‌ای به پیروی از نظریهٔ جبرگرایی فردریک راتزل^۱ آلمانی، محیط زیست و به خصوص آب و هوا را مهمترین عامل جغرافیایی در شکل‌دهی اجتماعات انسانی دانستند، و مکتب جبر جغرافیایی آلمانی را تشکیل دادند، و عده‌ای به تبعیت از ویدال دوبلاش^۲ (۱۸۴۵-۱۸۱۹) فرانسوی برای انسان هم در ایجاد اجتماعات انسانی نقش مهم و اختیاری قائل شده، و در تبیین این اصل به مطالعات ناحیه‌ای و محلی پرداختند و مکتب به اصطلاح اختیار یون را معرفی کردند که مشوق بررسی‌های وسیع و دامنه‌دار، و دقیق همه‌جانبه از جوامع انسانی به خصوص در روستاها بود. در طول قرن

1. Fredrich Ratzel.

2. Vidale do laBlache.

بیستم پیشرفت‌های علمی سریع در رشته‌های مختلف دانش بشری و فن‌آوری‌های حیرت‌انگیز که تغییرات بنیادی در زندگی شهری و روستایی را به‌وجود آورد، و در بسیاری موارد انسان را بر محیط زیست او مسلط ساخت، باعث رونق نظریهٔ انسان‌گرا در جغرافیا شد، و مسائل مورد بحث در بخش‌های مختلف جغرافیای انسانی روزبه‌روز بیشتر، و روش‌های پژوهش با استفاده از امکانات فناوری‌های نوین آن‌ها را روزبه‌روز ثمربخش‌تر کرد، و در مقابل نظرات مربوط به جبر جغرافیایی اهمیت خود را از دست داد و جنبهٔ اسطوره‌ای پیدا کرد.

از طرف دیگر در سال‌های بعد از جنگ دوم جهانی که دست کشورهای اروپایی از منافع غذایی مستعمرات آن‌ها کوتاه گردید ناگزیر به فکر استفادهٔ هرچه بیشتر از منابع بومی خودشان افتادند، و بیشتر از همه به بررسی امکانات روستاهایی که مولد نیازهای غذایی بودند پرداختند، و این بررسی‌ها را در قالب طرح‌های عمران منطقه‌ای انجام دادند. در ایران ما هم در سال‌های اول بعد از جنگ دوم جهانی که برنامه‌های اقتصادی متداول شد، روستاها مورد توجه قرار گرفت و در سال‌های بعد از انقلاب کار به جایی رسید که روستاشناسی به صورت بخشی از جغرافیای انسانی از اهمیت علمی بسزایی برخوردار گردید و امروز در تعداد زیادی از دانشگاه‌های دولتی و آزاد جمهوری اسلامی ایران، روستاشناسی تا سطح دکترا جزء برنامهٔ گروه‌های آموزش جغرافیا به‌شمار می‌رود و در نتیجه سالی نمی‌گذرد که در سطح کشور ده‌ها، بلکه صدها پایان‌نامهٔ کارشناسی ارشد و حتی دکترا دربارهٔ مسائل مربوط به روستاشناسی تنظیم نگردد.

در حال حاضر توجه به مسائل روستایی در پژوهش‌های دانشگاهی و تلاش‌های سنجیدهٔ دولت در تقویت بنیان‌های اقتصادی و اجتماعی روستاها، و جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها از سیاست‌های امیدوارکننده است. زیرا روستاها هستند که صدها سال حافظ و نگهبان، و عامل مداومت هویت ملی و مذهبی، و آداب و سنن، و زبان، و به‌طور کلی فرهنگ قومی ساکنان این سرزمین بوده‌اند و امروز

هم روستاها هستند که تأمین کننده بخش عمده‌ای از تولیدات کشاورزی و دامی و خوراکی مورد نیاز اکثریت شهرنشین‌های سرزمین ما به‌شمار می‌روند.

به‌طور کلی آنچه درباره روستاهای ایران می‌توان اظهار کرد این است که به علت تنوع شرایط محیطی حدود ۶۵۰۰۰ روستای کشور ما در گستره‌ای از فلات ایران که بین ۳۰ متر زیر سطح دریا تا حدود ۲۵۰۰ متر ارتفاع، و از لحاظ آب‌وهوا در مکان‌های دارای ۵ سانتی‌متر، تا ۱۸۰ سانتی‌متر باران سالانه و قرار داشتن بین ۳۰ - ۵۰ درجه گرما پراکنده شده‌اند، و روستاییان سخت‌کوش ما هر چه قدر شرایط زیست محیطی آن‌ها دشوارتر بوده تلاش بیشتری در راه سازش با محیط، و ادامه زندگی موفقیت‌آمیز خود اعمال کرده‌اند و از این جمله‌اند ساکنان قسمت‌های کویری و بی‌آب و علف کشور ما که در تمام سال باید با وجود شرایط نامساعد اقلیمی (خشکی و گرما در تابستان، و سرما در زمستان) به زندگی خود ادامه دهند که بقای آن‌ها نمونه‌ای از سازش با جبر و اختیاری است که در صدر این مقال بدان اشاره کردیم و مصداق آن روستای بیاضه است که موضوع پایان‌نامه ارزشمند، و کتاب حاصل از آن است که اکنون در دست شما خواننده عزیز قرار دارد.

مؤلف این کتاب خانم فاضله‌ای از اهالی بیاضه است که از طرفی اطلاعاتی دست‌اول از زادگاه خود دارد، و از طرف دیگر به‌وسیله استادانی دانشمند و باتجربه از دانشگاه تهران راهنمایی شده، و پژوهش کافی در تدوین کتاب به عمل آورده است. بنابراین آنچه در این کتاب آمده بیاضه روستایی در قلب کویر، و در شهرستان خور و بیابانک است که در سال شش ماه (از اول فروردین تا پایان شهریور) تابستان دارد، که ممکن است حداکثر مطلق آن تا ۴۸ درجه سانتی‌گراد برسد، و سه ماه (دی، بهمن، و اسفند) زمستان دارد که ممکن است سرما تا ۱۰ درجه زیر صفر را تجربه کند. باران متوسط آن ۱۰ سانتی‌متر در سال می‌باشد، ولی سالی ۳ سانتی‌متر را هم به خود دیده است. گرمای تابستان ممتد آن با گرد و خاک، و توفان و سرمای زمستان آن با یخبندان‌های شدید همراه است، ولی در چنین شرایطی که طبیعت ناسازگار بر

آن تحمیل کرده ساکنان سخت‌کوش و پرتلاش آن هزاران سال مقاومت کرده، کم‌آبی را با استفاده از قنات و شرایط شدید گرمایی را با ساختن دیوارهای ضخیم گلی و بادگیر، و زیرزمین در خانه‌های خود جبران کرده به زندگیشان ادامه داده‌اند. بیاضه جایی است که احتمالاً از زمان ورود اولین آرینها به فلات ایران سکونتگاه انسان بوده، و خرابه‌های موجود آن مربوط به قرن‌ها قبل از ورود اسلام است. آثار باقی‌مانده از دوران درخشان قرون اول سلطه اسلام از معماری و فرهنگ و هنر و تمایلات مذهبی آن حکایت می‌کند. روزگاری بوده است که کاروان‌های عظیم شتر نقش مهمی در حیات اقتصادی آن برعهده داشته‌اند. بیاضه تاریخی با هویت قومی، و آداب و سنن مذهبی ریشه‌دار دارد و وجود مشاهیر علم و ادب آن از فرهنگی اصیل و پایدار حکایت می‌کند.

در کتاب حاضر علاوه بر جنبه‌های جغرافیایی، تاریخی و فرهنگی، مسائل اجتماعی و اقتصادی، و مردم‌شناسی و زندگی امروزی بیاضه به تفصیل مورد بررسی، طبقه‌بندی، نتیجه‌گیری، و پیشگویی توسعه‌ای قرار گرفته و کتاب که با استفاده از بیشتر از هفتاد مرجع و منبع معتبر تهیه شده با توصیه‌هایی به پایان رسیده که اگر ان‌شاء‌الله مورد توجه مقامات مربوط قرار گیرد، چهره کویری و غمناک بیاضه را دگرگون ساخته، و آن را به صورت مکانی دلچسب و شایسته جلب جهانگردان در خواهد آورد.

دکتر محمد حسن گنجی

متل قو - تیرماه ۱۳۸۳

مقدمه مؤلف

در گوشه و کنار سرزمین پهناور ایران، ده‌ها هزار روستای کوچک و بزرگ آرمیده است. هریک از این روستاها با فرهنگی خاص، از پیشینه‌ای دراز برخوردار است، و گاه سابقه‌ای درخشان و قابل مطالعه دارد.

هرگاه تعدادی روستا در فواصل کم، و در منطقه‌ای خاص به‌ویژه نقطه‌ای گرم و کویری قرار گرفته باشند، به این دسته از واحدهای آباد، «واحه» گفته می‌شود. از میان واحه‌های شناخته‌شده ایران که فاصله آن با شهرهای بزرگ پیرامون آن بسیار زیاد است، باید از ولایتی نام برد که تا چند دهه پیش به نام جندق و بیابانک، خوانده می‌شد و امروزه نام رسمی آن خوربیابانک و از جمله بخش‌های تابعه شهرستان نائین استان اصفهان است.

خور و بیابانک مرکب از چند شهرک و روستای آباد، و ده‌ها روستا و دیه کوچک‌تر است: آن‌هایی که بزرگ‌تر و آبادترند به شرح زیرند: خور، جندق، فرخی، مهرجان، بیاضه، گرمه، اردیب، ایراج، عروسان‌گرمه، چاه ملک، و حسین‌آباد هفتومان. این روستاها همه از قدمت زیادی برخوردارند. گذشته از شواهد دیگر، نام هریک گویای

سابقهٔ دیرینه آن‌هاست. نام‌هایی اصیل که تنها در اثر گذر زمان و تسلط فرهنگ مرکب ایرانی اسلامی سابقهٔ کهنسالی آن‌ها تا حدودی تعدیل یافته، و شکلی امروزی یافته است. در این روستاها ابنیه کهنی دیده می‌شود، که به‌طور یقین به اعصار قبل از اسلام برمی‌گردد. اما کسی از باستان‌شناسان و تاریخ‌دانان به‌طور جدی مسئلهٔ تاریخ منطقه را تعقیب، و مطالعهٔ کاملی نکرده است. تنها در همین روستای بیاضه که اکنون مورد مطالعه قرار گرفته، قلعه‌ای قرار دارد که هنوز بنیان آن بر جای است و شکل و شمایل این بنا حکایت از استیل کهن آن دارد.

روستای بیاضه یکی از ده روستای عمده و شهرک این منطقه است. نام آن به احتمال قوی سابقاً به صورت «بیاضه» نوشته می‌شده است. نامی متعلق به ایران کهن، و متناسب با نام‌های دیگر روستاهای این ناحیه. چنان که ناصر خسرو شاعر و سیاحتگر معروف ایرانی که در سال ۴۴۴ ه. ق. از این روستا گذشته، نام آن را به همین ترتیب یعنی «بیاضه» مضبوط کرده است. اما در ادوار اخیر و شاید به مناسبت آنکه گروهی از هوشمندان این روستا به تحصیلات علوم دینی روی آورده، و در شهرهای بزرگ به آموزش رشته‌های مختلف فقه، کلام، اصول، و فلسفه پرداختند. تحت تأثیر زبان عربی املائی بیاضه کهن را به صورت «بیاضه» عربی شده درآوردند. به‌هرحال شکل اخیر مانوس اهالی است، و همه براساس سنت فعلی آن را به این صورت می‌نویسند.

چند انگیزه سبب شده تا نگارنده به تحقیق پیرامون این روستا روی آورد:

۱. نخست آنکه بیاضه نمونه‌ای از روستای کهن سال کویری ایران است. قلعه‌ای با عظمت که یادگار مقاومت نسل‌های پیشین در مقابل راهزنان و غارتگران است و نمودار عظمت این روستا در آن و در مرکز روستا در معرض دید سیاحتگران است.
۲. وجود بناهای کهن دیگر چون امامزاده، مسجد، حسینیه، و بازار تخریب شده زرگرها که همه نشان از این امر دارد، که این روستا در ادوار پیشین نیازهای خود را برآورده می‌ساخته است.

۳. آبی شیرین و گوارا که از قنات جاری می‌شود. میزان آب‌دهی در قنات بیاضه هرچند قابل توجه نیست، اما همین اندازه چون در قلب کویر جریان می‌یابد در شیرین ساختن زمین‌های کشاورزی بسیار مؤثر بوده، به گونه‌ای که انواع متنوع درختان میوه و سبزیجات و محصولات دیگر از آن به دست می‌آید.

۴. استقرار این روستا در کنار جادهٔ سمنان و دامغان به یزد و مناطق غربی ایران. این راه که در طی یکی دو سده اخیر متروک مانده بود، اخیراً آسفالت شده، و روزانه محل تردد اتومبیل‌ها، اتوبوس، و کامیون‌های متعدد است.

۵. نکتهٔ آخر آنکه زادگاه این جانب روستای بیاضه است و در سال‌های اخیر بارها به آن منطقه رفته و با مردم آنجا انسی دلپذیر دارم و گاهی به آنجا می‌روم و کوشش کرده‌ام که رشته علایق دیرین گسسته نشود. از این رو در پایان تحصیلات کارشناسی، رساله‌ای مختصر پیرامون بیاضه گرد آوردم. از آن پس دامنهٔ تحقیق و مطالعه در این زمینه رها نشد، پیوسته بر یادداشت‌ها و مطالبم افزوده، و دید تازه‌تری نسبت به آنجا پیدا کردم. متعاقب آن در رشتهٔ جغرافیای روستایی ادامه تحصیل دادم. استاد گرانمایه دکتر پرویز کردوانی که جدا از مطالعات و تحقیقات وسیع، در شناسایی مسائل روستاهای ایران و ارائهٔ راه‌حل‌های مفید برای آبادانی آن‌ها، در رشتهٔ کویرشناسی و تحقیقات بیابانی نیز از سالیان پیش مطالعاتی داشته، و تبحر و تخصص دارند، مرا به ادامهٔ کار در این خصوص تشویق فرموده و راهنمایی تدوین پژوهشی در مقولهٔ کشاورزی روستای بیاضه را برعهده گرفتند. تصریح به این نکته هرچند زاید ولی ضروری است گفته شود، که امروزه تحقیقات و رسالات و مقالات دکتر کردوانی در زمینهٔ روستاشناسی و تحقیقات کویری و بیابانی ایران نه تنها در داخل کشور و دانشگاه‌ها، بلکه در خارج ایران در محافل علمی غربی نیز شناخته شده و قابل استناد و ارجاع است.

به‌هرحال پژوهش حاضر شکل تکمیل یافتهٔ رساله‌های دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد نگارنده است که به ترتیب فعلی کامل شده و انتشار می‌یابد.

در تکمیل این پژوهش گروهی از بستگان و فضلالی منطقه در تهیه مطالب، گرفتن عکس، تدوین پاسخ پرسش نامه‌ها، گزارش مراسم مختلف عزاداری، و امثال آن مرا یاری داده‌اند در اینجا صرفاً به منظور سپاس از همراهی ایشان نام این عزیزان را یاد می‌کند: شاعر و پژوهشگر گرامی آقای عبدالکریم حکمت یغمایی که حق تقدم در شناسایی منطقه کویری خور و بیابانک با ایشان است. گذشته از کتاب‌های چاپی برخی مدارک، تصاویر و عکس اسناد را در اختیارم قرار دادند، استاد گرامی من آقای شکوهی ثقفی، نیز آقایان هوشنگ یغمایی، محمدرضا ثقفی، سیداحمد حسینی از اهالی دانشور بیاضه که اطلاعات ذی‌قیمت هریک بر غنای کتاب افزوده است. گروه زیاد دیگری از ساکنان و اهالی روستای بیاضه که با خوشرویی و علاقه‌مندی سوالات مرا جواب داده و نامه‌هایم را بی‌پاسخ نگذارند. از همه این خون‌گرمی‌ها و محبت‌ها که نمونه‌ای از اخلاقیات انسانی روستاییان ایران است، سپاسگزاری عمیق دارم.

به هنگام تکمیل و تدوین این رساله ناگزیر از سفرهای متعدد به روستای بیاضه، بخش خور، نائین، و شهر اصفهان بوده‌ام در همه این سیاحت‌ها و سفرها همسر عزیزم آقای سیدعلی آل داود همراه و رهنما بوده، و از اطلاعات او سود بسیار برده‌ام. ذکر نام او را نیز در اینجا فرض دانستم.

امید است این کتاب در حجم فعلی خود بتواند تصویر کلی این روستای هزار و اند ساله را به خواننده ارائه دهد. من نیز بر آنم که با کوشش بیشتر بر غنای آن افزوده، و پس از تکمیل و تهیه تصاویر بیشتر چاپ دیگر آن را به انتشار درآورده، و در معرض استفاده علاقه‌مندان پژوهش‌های مردم‌شناسی و روستاشناسی ایران درآورم.

تهران، ۱۵ اسفند ۱۳۸۵